

Co-funded by
the European Union

Міжнародний тренінг Erasmus+ OpenEAT: від наукових знань до практичних рішень у сфері безпеки зернової продукції

17–21 серпня 2026 року Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН України провів змішаний міжнародний навчальний захід для фахівців у межах проєкту Erasmus+ OpenEAT «I eat to live or I live to eat» (угода № 2024-1-RO01-KA220-VET-000249064). Програма поєднала онлайн-навчання, презентацію науково-методичних матеріалів і практичні ознайомчі візити до лабораторних та виробничих установ Одеси.

Захід був спрямований на підвищення професійних компетентностей у сфері безпеки зернових культур і продуктів їх переробки, вивчення ризиків забруднення аграрної сировини в умовах збройних конфліктів, ознайомлення із сучасними методами виявлення небезпечних речовин і посилення взаємодії між наукою, освітою та практикою.

Co-funded by
the European UnionErasmus+
Enriching lives, opening minds.Інститут кліматично
орієнтованого сільського
господарства НААН України

Міжнародний тренінг у межах проєкту Erasmus+ OpenEAT

Від наукових знань до практичних рішень
у сфері безпеки зернової продукції

17–21 серпня 2026 року
(4 дні, змішаний формат)

Організатор: Інститут кліматично орієнтованого
сільського господарства НААН України

У межах проєкту OpenEAT – I eat to live or I live to eat
(угода № 2024-1-RO01-KA220-VET-000249064)

Разом зміцнюємо
безпеку харчових продуктів
та продовольчу безпеку!

Наука

Освіта

Практика

Міжнародне
партнерство

День 1. 17 серпня 2026 року (Zoom)

- Вітальні промови та презентації партнерів
- Презентація навчальної програми Erasmus+ OpenEAT
- Діяльність ІКОСГ НААН України
- Прогноз ризиків забруднення зернових у сільському господарстві, що постраждало від конфлікту
- Обговорення та підсумки

День 2. 18 серпня 2026 року (Zoom)

- Посібник 1: Заходи для запобігання та зменшення забруднення зерна та зернових продуктів
- Посібник 2: Методи виявлення та кількісного визначення забруднювачів у зернових культурах і продуктах їх переробки
- Посібник 3: Безпека харчових продуктів та ризики для здоров'я, пов'язані із забруднювачами у зернових культурах і продуктах їх переробки
- Обговорення та висновки

День 3. 20 серпня 2026 року (Одеса)

- Відвідування випробувальної лабораторії ТОВ «КОТЕКНА УКРАЇНА ЛІМІТЕД»
- Відвідування ТОВ Одеський хлібзавод №4
- Обговорення та висновки

День 4. 21 серпня 2026 року (Одеса)

- Відвідування Державної установи «Одеська фітосанітарна випробувальна лабораторія Держпродспоживслужби»
- Обговорення та висновки

Основні теми тренінгу

Ризики
забруднення
зернових культурСучасні методи
контролю
та аналізуЄвропейське
законодавство
та стандартиОсвітні ресурси
та професійні
компетентностіСпівпраця науки,
освіти та бізнесу

Учасники

- представники науково-дослідних установ НААН України
- науковці дослідних станцій
- заклади вищої освіти
- науково-педагогічні працівники
- молоді вчені, аспіранти
- фахівці агропромислового комплексу

OpenEAT –
від знань до
здорового майбутнього!

Міжнародний діалог і науково-освітня співпраця

Перші два дні тренінгу, 17–18 серпня, відбулися в онлайн-форматі на платформі Zoom. Учасників привітали Раїса Вожегова, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік НААН, директор Селекційно-генетичного інституту — Національного центру насіннєзнавства та сортовивчення; Олексій Данчук, доктор ветеринарних наук, професор, директор Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства НААН України; та докторка Даніела Войка (Daniela Voica), віцепрезидентка ROMPAN (Румунія).

У межах вступної частини Ірина Антонік, кандидат сільськогосподарських наук, провідний науковий співробітник відділу системного біоінжинірингу в тваринництві ІКОСГ НААН України, представила навчальну програму проєкту Erasmus+ OpenEAT, окреслила її основні завдання та висвітлила організаційні аспекти проведення тренінгу.

Тарас Жигайло, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник відділу кліматично орієнтованих агротехнологій ІКОСГ НААН України, презентував діяльність Інституту та ознайомив учасників із навчальною програмою «Ризики забруднення зернових у сільському господарстві, що постраждало від конфлікту». Особливу увагу було приділено міжнародному контексту українського конфлікту, національному та європейському законодавству, заходам зі зменшення забруднення зернових, аналітичним методам контролю забруднювачів і ризикам для здоров'я, пов'язаним зі споживанням забрудненого зерна та продуктів його переробки.

Навчальні посібники — основа практичної підготовки фахівців

Важливою складовою другого дня стали презентації трьох навчальних посібників, присвячених ключовим аспектам забезпечення безпечності зернової продукції.

- Олександр Шабля, кандидат економічних наук, старший дослідник, учений секретар ІКОСГ НААН України, представив посібник «Заходи для запобігання та зменшення забруднення зерна та зернових продуктів».

- Наталія Волкова, доктор біологічних наук, старший науковий співробітник, головний науковий співробітник відділу селекції сільськогосподарських культур ІКОСГ НААН України, презентувала посібник «Методи виявлення та кількісного визначення забруднювачів у зернових культурах та продуктах їх переробки».

- Ірина Антонік представила посібник «Безпека харчових продуктів та ризики для здоров'я, пов'язані із забруднювачами у зернових культурах та продуктах їх переробки».

Представлені матеріали охоплюють взаємопов'язані напрями: профілактику забруднення, лабораторне виявлення та кількісне визначення небезпечних речовин, а також оцінювання потенційних наслідків для здоров'я людини. Такий комплексний підхід дає змогу розглядати безпечність зернової продукції на різних етапах — від вирощування та первинної обробки сировини до виробництва харчових продуктів і їх споживання.

Практичний компонент: лабораторний контроль і виробництво хлібобулочних виробів

20–21 серпня навчання продовжилося в очному форматі в Одесі. Практична частина програми була спрямована на ознайомлення учасників із роботою установ, залучених до лабораторного контролю та забезпечення безпечності аграрної сировини й харчової продукції.

20 серпня відбулися візити до випробувальної лабораторії ТОВ «КОТЕКНА УКРАЇНА ЛІМІТЕД» та ТОВ «Одеський хлібзавод № 4». Відвідування лабораторії дало змогу зосередити увагу на значенні випробувань і лабораторних досліджень у системі контролю якості та безпечності продукції. Ознайомлення з роботою хлібопекарського підприємства доповнило навчальну програму виробничим аспектом, продемонструвавши важливість контролю сировини та дотримання вимог безпечності під час виготовлення харчових продуктів.

21 серпня учасники відвідали Державну установу «Одеська фітосанітарна випробувальна лабораторія Держпродспоживслужби». Цей візит доповнив програму ознайомленням із діяльністю державної лабораторної установи у сфері фітосанітарного контролю та оцінювання безпечності рослинної продукції.

Значення тренінгу для України

Проведення міжнародного навчального заходу має особливу актуальність для України, аграрний сектор якої працює в умовах воєнних ризиків, пошкодження інфраструктури та порушення логістичних ланцюгів. За таких обставин важливими завданнями залишаються своєчасне виявлення потенційних джерел забруднення, удосконалення лабораторного контролю, оцінювання ризиків для здоров'я населення та поширення сучасних знань серед фахівців.

Поєднання онлайн-навчання, презентацій спеціалізованих посібників і практичних візитів забезпечило комплексний формат професійної підготовки. Отриманий досвід може бути використаний для вдосконалення навчально-методичних матеріалів, розвитку професійних компетентностей і поширення науково обґрунтованих підходів до контролю безпечності зернової продукції.

Важливим результатом стала також можливість посилення співпраці між науковими установами, освітнім середовищем, лабораторними службами та представниками харчового виробництва. Саме така взаємодія сприяє практичному застосуванню наукових знань і наближенню професійної підготовки до сучасних європейських підходів.

Від знань — до практичних рішень

Міжнародний тренінг у межах Erasmus+ OpenEAT став важливим етапом реалізації проєкту, об'єднавши науково-освітню складову з практичним ознайомленням із лабораторним контролем і харчовим виробництвом. Його програма охопила весь комплекс ключових питань — від розуміння ризиків забруднення зернових культур до методів їх виявлення, профілактики та оцінювання можливих наслідків для здоров'я людини.

Реалізація таких ініціатив сприяє зміцненню міжнародного партнерства, розвитку професійної освіти та підвищенню спроможності України забезпечувати якість і безпечність аграрної продукції. Поєднання науки, освіти й практики формує підґрунтя для відповідального виробництва, захисту здоров'я споживачів і зміцнення продовольчої безпеки в умовах сучасних викликів.

Анонс наступного міжнародного тренінгу Erasmus+ OpenEAT

Наступним етапом міжнародної співпраці в межах проєкту Erasmus+ OpenEAT «I eat to live or I live to eat» (№ 2024-1-RO01-KA220-VET-000249064) стане міжнародний навчальний тренінг, запланований на 29 жовтня 2026 року.

Захід продовжить роботу партнерів проєкту, спрямовану на розвиток професійних компетентностей у сфері безпечності зернових культур і продуктів їх переробки, поширення європейського досвіду та вдосконалення сучасних підходів до виявлення й оцінювання ризиків забруднення аграрної сировини.

Особливе значення матиме подальше використання навчальних матеріалів OpenEAT у професійній підготовці фахівців, зміцнення взаємодії між науковими установами й освітніми організаціями та обмін практичними напрацюваннями щодо контролю безпечності харчових продуктів.

Для України участь у таких міжнародних ініціативах є важливим кроком до поширення науково обґрунтованих практик, удосконалення підготовки фахівців і наближення професійної освіти до європейських підходів. Це особливо актуально в умовах сучасних викликів для аграрного виробництва та продовольчої безпеки.

Міжнародна співпраця триває! Проєкт Erasmus+ OpenEAT об'єднує науку, освіту й практику задля підвищення безпечності зернової продукції, захисту здоров'я споживачів і формування сталого продовольчого майбутнього.

OpenEAT — від знань до здорового майбутнього!

Контакти

Для отримання додаткової інформації про проєкт **OpenEAT – «Я їм, щоб жити, чи я живу, щоб їсти»**, його діяльність та досягнуті результати, запрошуємо стежити за нами онлайн:

◆ **Координатор проєкту:**

ROMPAN – Румунська асоціація роботодавців у млинарській, хлібопекарській та борошномельній промисловості

◆ **Вебсайт проєкту:**

<https://rompan.ro/portfolio/openeat/>

ANNOUNCEMENT OF TRAINING

official website of ICSA NAAS (publication date 08/10/2026)

<https://icsanaas.com.ua/%d0%bc%d1%96%d0%b6%d0%bd%d0%b0%d1%80%d0%be%d0%b4%d0%bd%d0%b8%d0%b9-%d1%82%d1%80%d0%b5%d0%bd%d1%96%d0%bd%d0%b3-%d1%83-%d1%80%d0%b0%d0%bc%d0%ba%d0%b0%d1%85-%d0%bf%d1%80%d0%be%d1%94%d0%ba%d1%82%d1%83-o-pe/>

Facebook <https://www.facebook.com/share/p/19HNb39F8a/>

Co-funded by the European Union

Open EAT

anses

Institute of Climate-Smart Agriculture of Ukraine

Матеріал підготовлено в OpenEAT

«Я їм, щоб жити, чи жиє, щоб їсти?»

Регістраційний номер проєкту: 2024-1-RO01-KA220-VET-000249064

Наталія ВАЛЕНТЮК старший науковий співробітник відділу елітного та первинного насінництва, кандидат технічних наук, старший дослідник

Одеса - 2026

ВИБІР СОРТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ЦЕ ФУНДАМЕНТ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ТА СТАБІЛЬНОСТІ АГРОБІЗНІ

Правильно підбраний сорт дозволяє максимізувати прибуток, знизити витрати на захист рослин та мінімізувати ризики втрати врожаю від несприятливих погодних умов.

ЧОМУ ВИБІР СОРТУ Є КРИТИЧНО ВАЖЛИВИМ

- МАКСИМІЗАЦІЯ УРОЖАЙНОСТІ**: Генетичний потенціал сучасних сортів забезпечує найвищу продуктивність.
- СТІЙКІСТЬ ДО СТРЕСІВ**: Правильний сорт витримує посуху, приморозання або надмірну вологість.
- ІМУНІТЕТ ДО ХВОРОБ**: Сортова стійкість зменшує потребу в хімічних фунгіцидах та інсектицидах.
- ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ**: Сорт визначає вміст білка, клейковини, олійності чи товарний вигляд.
- АДАПТАЦІЯ ДО ЗОНИ**: Культура має відповідати кліматичним умовам конкретного регіону.
- ОПТИМІЗАЦІЯ СТРОКІВ**: Підбір ранніх чи пізніх сортів допомагає ефективно розподілити техніку.

КРИТЕРІЇ ВИБОРУ ОПТИМАЛЬНОГО СОРТУ

- ПОТЕНЦІАЛ УРОЖАЙНОСТІ**: Кліматична зона: Враховуйте кількість опадів та температурний режим вашого регіону.
- СТІЙКІСТЬ ДО КЛІМАТУ**: Технологія вирощування: Інтенсивні сорти потребують багато добрив, екстенсивні — навпаки.
- СТІЙКІСТЬ ДО ХВОРОБ**: Попередження в сівозміні: Сорт має встигати зійти на поле до наступної культури.
- ЯКІСТЬ ТА ЗВУТ**: Цільове призначення: Вирощування на фураж, продовольче зерно чи переробку дискус: вибір сорту.

НАСЛІДКИ ПОМИЛКИ ПРИ ВИБОРІ СОРТУ

- ВТРАТА ВРОЖАЮ**: Непідходящий сорт може вимерзнути взимку або згоріти від літньої посухи.
- ЗРОСТАННЯ СІВІВРАСТІ**: Нестійкі сорти вимагають додаткових витрат на пестициди.
- ПРОБЛЕМИ ЗІ ЗБУТОМ**: Низька вміст отриманої продукції знижує її ринкову ціну.

БІОЛОГІЧНИЙ ЗАХИСТ РОСЛИН

— це метод контролю шкідників, хвороб та бур'янів за допомогою їхніх природних ворогів (ентомофагів), корисних мікроорганізмів, грибів або продуктів їхньої життєдіяльності. Це головна альтернатива хімічним пестицидам, яка дозволяє вирощувати екологічно чисту продукцію без залишків токсинів.

ОСНОВНІ ІНСТРУМЕНТИ БІОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ

- ЕНТОМОФАГІ (КОРИСНІ КОМАРИ)**: Випускає на поле природних хижаків та паразитів. Наприклад, трипс-жук (трипс-жук), сонечко (сонечко) та хижі клопи (хижі клопи).
- БАКТЕРІАЛЬНІ ПРЕПАРАТИ**: Використання бактерій. Наприклад, *Bacillus thuringiensis* (BT-спора) впливає на травлення шкідливих комах, але безпечний для людей і тварин.
- ГРИБНІ ПРЕПАРАТИ (БІОФУНГІЦИДИ)**: Корисні гриби, які пригнічують патогени. Губі *Trichoderma* впливає на збудників кореневих гнилей та фузаріозу в ґрунті.
- ФЕРОМОННІ ПАСИКИ**: Використання спеціальних запахів для дезорієнтації шкідників, стримування їхньої розмноження або точного моніторингу їхньої поведінки.

ГОЛОВНІ ПРЕВАГИ БІОЛОГІЧНОГО МЕТОДУ

- БЕЗПЕЧІСТЬ ДЛЯ ВРОЖАЮ**: Біопрепарати не накопичуються в плодах, тому продукція менш схильна до зараження шкідниками.
- ВІДСУТНІСТЬ ЗАВИСАННЯ (РЕЗИСТЕНТНОСТІ)**: Шкідники та хвороби не можуть адаптуватися до живих організмів чи складних комплексів біологів.
- ЗБЕРЕЖЕННЯ ЕКОСИСТЕМИ**: Метод не знищує всі комахи, дозволяє зберегти та не забруднює навколишнє середовище.
- КОРОТКИЙ ПЕРІОД ОЧІКУВАННЯ**: Обробку можна проводити безпечно на час збирання врожаю (зупинити для теплої, їдкої та солоної).

ТЕХНОЛОГІЧНІ ОБМЕЖЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ

- Залежність від погоди**: Живі організми та бактерії потребують оптимальних умов (температура +18...+25 °C та вологість) для життєдіяльності.
- Швидкість дії**: Біопрепарати діють повільніше, ніж хімікати — вони працюють на виведення шкідливих організмів, а не миттєво знищують їх.
- Точна збалансованість**: Більшість біопрепаратів мають вузький спектр дії та потребують спеціального догляду (температурного режиму, вологості тощо).

